

کاری که به مزد ختم نمی شود

زنان؛ قربانیان مناسبات اقتصادی یا ناآشنایی با حقوق شهروندی

کارگران زن شالیکار کمتر از تقاضای بازار است، باز هم مزدشان پایین تر از مردان شالیکار است. کریمی در تکمیل توضیح خود ادامه می دهد: حتی در واحدهای کوچک تولیدی و خدماتی وضعیت بانوان بدتر از مردان است. برای نمونه در فروشگاه‌های لباس حقوق کمتری به زنان می دهند در حالی که کارشان کاملاً مشابه یکدیگر است.

نکته‌ای که این بین خودنمایی می کند این است که بسیاری از زنان کارگر تامین کننده هزینه‌های زندگی یک خانواده هستند و به تنهایی خانواده‌ای را اداره می کنند و از طرفی با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر کشور و افزایش تورم و دستمزدهای کم، مردان به تنهایی از پس مخارج زندگی بر نمی آیند. با توجه به این مسائل چرادر سیاست‌های دولت به این مسأله توجه نمی شود و زنان تامین کننده هزینه‌های خانواده از برنامه‌ریزی‌ها حذف شده‌اند؟

کارکنان فامیلی؛

کارگران بی جیره و مواجب

اما فقط زنانی که همسری ندارند مجبور نیستند سخت‌تر از مردان زندگی کنند بلکه شغلی که بین زنان خیلی رایج است یعنی «کارکن فامیلی بدون مزد» که عمدتاً زن هستند نیز مشکلات فراوانی دارند. آمار و ارقام سرشماری‌های خاصی از این زنان در دست نیست.

اگر زنان مشاغل غیر رسمی نداشته باشند قرار داد یا حکم کارگزینی، پرداخت نشدن بیمه بازنشستگی و درمان، استفاده نکردن از مرخصی استحقاقی و استعلاجی، عدم امکان استفاده از حمایت‌های مربوط به فرزندآوری را مهمترین مشکلات خود می دانند، زنان کارکن فامیلی بدون مزد مشکلات بیشتری دارند و کار و بی حقوقی آنها با روابط خانوادگی توجیه می شود؛ مزی نمی گیرند، بیمه نیستند، بازنشستگی ندارند و گاه تحت خشونت هم هستند.

زهراکریمی: تسلط این باور که زنان نان آور خانواده نیستند و پول آنها پول توجیبی است و بنابراین که خرج کسی را بدهند، منشا شرایط نامساعد کار زنان در جامعه است.

این دیدگاه کل رو یکسره به زنان در جامعه رانیز می سازد. به گفته «زهراکریمی» کارشناس اقتصاد، اوضاع برای زنان به‌طور مضاعف بد است. دلیل بروز این وضعیت تسلط این باور است که زنان نان آور خانواده نیستند و پول آنها جیبی است و بنابراین که خرج کسی را بدهند. این تصور نشأت گرفته از دیدگاهی است که زنان اصلاً باید مجانی کار کنند. همین امر منشا شرایط نامساعد کار زنان در جامعه است. شرایط وقتی برای این زنان سخت تر می شود که با این پیشینه ذهنی آنان بدون همراهی مجبور به تامین هزینه‌های زندگی خود و فرزندانشان می شوند.

این دیدگاه کل رو یکسره به زنان در جامعه رانیز می سازد. به گفته «زهراکریمی» کارشناس اقتصاد، اوضاع برای زنان به‌طور مضاعف بد است. دلیل بروز این وضعیت تسلط این باور است که زنان نان آور خانواده نیستند و پول آنها جیبی است و بنابراین که خرج کسی را بدهند. این تصور نشأت گرفته از دیدگاهی است که زنان اصلاً باید مجانی کار کنند. همین امر منشا شرایط نامساعد کار زنان در جامعه است. شرایط وقتی برای این زنان سخت تر می شود که با این پیشینه ذهنی آنان بدون همراهی مجبور به تامین هزینه‌های زندگی خود و فرزندانشان می شوند.

کریمی با تاکید بر بدتر بودن شرایط کاری برای زنان نسبت به مردان، تصریح می کند: در اکثر کشورهای جهان زنان نیروی کار زده دوم محسوب می شوند. آنان خیلی زودتر از مردان کارشان را از دست می دهند، دیرتر استخدام

زنان؛ کارگران بی جیره و مواجب اقتصاد امروز در تمام دنیا هستند. خانگی زنان خانه‌دار، شامل مشاغل خانگی، زنان کارکن فامیلی بدون مزد و زنان شاغل در کارگاه‌های زیرپله که یادون دستمزد یا با دستمزد کم کار می کنند اما در نگاه جامعه محذوف‌اند، است. زنان فقط گرفتار بیکاری نیستند بلکه اغلب به سمت مشاغل غیر رسمی با دستمزد کم سوق داده می شوند.

در بین انواع و اقسام هزینه‌هایی که وجود دارند، شغل زنان خانه‌دار گم است. در واقع این کار مجانی به نفع کل سیستم اقتصادی است. تصور کنید کارفرما کار مجانی زن در خانه را در اختیار نداشت. اینجا مجبور بود هزینه پخت غذا یا مراقبت از فرزندانشان که قرار است کارگران فراداشند را نیز بپردازد. معلوم می شود که در این سیستم اقتصادی بخشی از هزینه‌های تولید با کار «مفت» زنان کم می شود.

نبود تجهیزات، علت مرگ کارگران معدن سوادکوه اعلام شد

معاون معادن سازمان صنعت، معدن و تجارت مازندران گفت: نبود تجهیزات هوارسانی علت مرگ ۲ کارگر معدن سوادکوه بوده است.

پنجشنبه هفته گذشته در تونل یکی از معادن زغال سنگ البرز ۲ کارگر جان خود را از دست دادند و ۲ کارگر دیگر نیز مصدوم شدند.

عسکر شریفی در گفت و گو با خبرنگار ایرنا افزود: این کارگران برای گرفتن بخشی از وسایل و تجهیزات خود در آن بخش از معدن قرار داشت، رفته بودند که دچار کمبود اکسیژن شدند.

وی ادامه داد: متأسفانه در آن بخش از معدن، تجهیزات برای هوارسانی وجود نداشت و کارگران به دلیل کمبود اکسیژن دچار خفگی شدند.

معاون سازمان صمت مازندران گفت: در چند مرحله بازدید از این معدن توسط کارشناسان سازمان و نظام مهندسی انجام و استعلام‌های لازم از اداره کل کار نیز گرفته شده است.

وی با اشاره به اینکه نبود کمبود تجهیزات ایمنی خلاف به شمار می رود، ادامه داد: تقاضای پلمب این واحد معدنی به وزارت صنعت ارسال شد که بعد از صدور دستور این کار انجام می شود.

شریفی اظهار داشت: بارها دوره‌های آموزشی ایمنی در حین کار برای کارگران معدن برگزار شد اما آنان شرکت در این کلاس‌ها را اجابتی نگرفتند در حالی که این آموزش در مواقع کار در معدن می تواند بسیار کمک کار آنها شود.

شربتمداری؛

صدای کارگران ایرانی در عرصه بین الملل بلندتر خواهد شد

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در پایان اجلاس سده سازمان بین المللی کار در حساب تویتر خود نوشت: در اجلاس سده سازمان بین المللی کار به تحریم ضد بشری آمریکا که منجر به تضییع حقوق کارگران ایرانی خصوصاً زنان و بیه خطر افتادن اشتغال ایرانیان می شود، به شدت اعتراض کردم.

در ادامه توییت محمد شربتمداری آمده است: بعد از آن ایران به ریاست گروه آسیا و اقیانوسیه برگزیده شد. زین پس صدای کارگران ایرانی در عرصه بین الملل بلندتر خواهد شد.

پیمانکار پالایشگاه آبادان ۱۰۰ کارگر را اخراج کرد

پیمانکار واحد آب و برق، بخار و تعمیرات پالایشگاه آبادان بعد از اعتراض کارکنان این واحد برای دریافت مطالبات پایه سنوات خود ۱۰۰ نفر از آنها را اخراج کرد.

به گزارش ایرنا، این کارگران روز شنبه با تجمع مقابل درب ورودی پالایشگاه آبادان خواستار برطرف شدن مشکل خود و بازگشت به کار شدند. یکی از این کارگران معترض گفت: شرکت «سنا اندیشه» پیمانکار واحد آب و برق، بخار و تعمیرات پالایشگاه آبادان به بهانه‌های مختلف قانون کار را اجرائی کند و قانون مصوب شورای عالی کار در خصوص پایه سنوات کارگران را زیر پای می گذارد.

وی افزود: این شرکت به کارگران خود اعلام کرده هر کارگری که قرارداد جدید را که بر خیز از قانون و مقررات کار در آن لحاظ نشده امضا نکند از کار بیکار و از شرکت اخراج است.

این کارگر پیمانکار پالایشگاه آبادان گفت: اکثر کارگران واحد آب و برق، بخار و تعمیرات پالایشگاه دارای بیش از ۱۰ سال سابقه کار هستند و نادیده گرفتن حق و حقوق آنها در این وضعیت نادرست است.

این کارگران معترض اظهار داشتند مشکل خود را با امام جمعه، فرماندار، نمایندگان آبادان در مجلس و مسئولان منطقه آزاد اروندر در میان گذاشته و آنها قول دادند که پیگیر مشکل کارگران باشند.

مدیر روابط عمومی و امور بین المللی شرکت پالایش نفت آبادان نیز گفت: کارگران معترض مذکور بر مجموعه شرکت پیمانکاری سناندیشه هستند و به صورت مستقیم زیر نظر پالایشگاه آبادان نیستند.

سیدعلی نوربخش افزود: مشکل کارگران از سوی مدیرعامل در حال پیگیری است. به گزارش ایرنا، حراست پالایشگاه آبادان کارگران اخراجی را به داخل پالایشگاه هدایت کرد ولی آنها اجازه حضور در محل کار خود نیافتند.

سارا ایرانمنش: زنان روستایی نمی توانند خودشان مواد اولیه تولید فرش را تهیه کنند که باعث می شود در ازای تهیه مواد اولیه برای سودجویان کار کنند. آنها هم در نهایت کار زنان را به اصطلاح بزخری می کنند

باماهی ۹۵۰ هزار تومان راه اشتغالزایی در منزل ترجیح می دهند. این حتی کمتر از حداقل حقوق وزارت کار است. از کل یک فرش ۶ متری دستباف به زن بافنده ۷۶۰ هزار تومان می رسد. کل فرش اما نزدیک ۱۱ میلیون به فروش می رسد. «سروه فتحي» کارشناس بیمه نیز در این باره می گوید: مشاغل خانگی در زمینه‌های مختلف وجود دارد که می توان به نمونه‌هایی از آن که شامل صنایع دستی، فرش دستباف و رشته‌های مرتبط به صنایع، تجارت الکترونیک، امور تولیدات دامی، شیلات، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، عشایری، امور تولیدات گیاهی و در بخش تولیدی (صنعت و خدمات)، فعالیت‌های فرهنگی و هنری است، اشاره کرد.

وی ادامه داد: افرادی که مشغول به فعالیت در حوزه مشاغل خانگی هستند، با ارائه مجوز کسب و کار خانگی می توانند به تامین اجتماعی مراجعه کنند. همچنین افرادی که مشاغل خانگی دارند، با معرفی صنوف مربوطه، تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار خواهند گرفت.

این کارشناس بیمه تأکید می کند که زنان در صورت آشنایی با حقوق قانونی خود می توانند حمایت‌های اجتماعی بهره‌مند شوند. منتها بیست آموزش و آشنایی با قوانین نیز اهمیت دارد.

زهراکریمی می گوید: با وجود افزایش چشمگیر سهم زنان در میان دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی، صرفاً امکان اشتغال در بخش کشاورزی، آن هم به صورت کارکنان فامیلی بدون مزد برای زنان بیشتر شده است.

این زنان کارگرانی هستند که برای همسر یا یکی از مردان خانواده کار می کنند؛ از پاک کردن سبزی تا قالبیافی، صنایع دستی، خدمات غذایی و خیاطی و دیگر مشاغلی که در خانه می توان انجام داد یا در زمین‌های خانوادگی به کشاورزی می پردازند. وضعیت این زنان از تصاویر روزمره جامعه حذف شده و بنابراین حمایت و سیاستگذاری کمی دارند. همین امر کارگران را سخت می کند.

بیمه دستمزد کمی،

روای زنان مشاغل غیر رسمی

کارگاه‌های زیرپله نیز از جمله مشاغل غیر رسمی هستند که زنان زیادی در آن مشغول به کار هستند. زنان قالبیاب در زمره مشاغل غیر رسمی قرار می گیرند. «سارا ایرانمنش» فعال حوزه صنایع دستی در شهرستان کرمان می گوید: زنان روستایی سرمایه‌اندز برای همین نمی توانند خودشان مواد اولیه تولید فرش مثل دار و چله را تهیه کنند که باعث می شود آنها را ازای تهیه مواد اولیه برای سودجویان کار کنند. آنها هم در نهایت کار زنان را به اصطلاح «بزخری» می کنند. برای مثال یک فرش دستباف شش متری که با نخ طبیعی تهیه می شود بیش از دو ماه زمان نیاز دارد.

او می افزاید: زنان با تلاش شبانه‌روزی و فعالیت بیش از ۱۸ ساعت در روز این محصول را تهیه می کنند اما دستمزد متوسطی که از سوی پیمانکاران پرداخت می شود ماهیانه ۳۸۰ هزار تومان است. به همین دلیل، زنان کار کردن در کارگاه‌ها و کارخانه‌ها

کارگران؛ سپر انسانی تامین اجتماعی برای وصول مطالبات

خبر

پول بده تا باز نشست شوی

محمد جندقی

بیمه شده شاغل در کارگاه وی، معادل ۴ درصد میزان مستمری برقراری بیمه شده نسبت به سنوات اشتغال او در مشاغل سخت و زیان آور که توسط صندوق تامین اجتماعی محاسبه و مطالبه می شود را به طور یکجا به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کنند اما بسیاری از شرکت‌های پیمانکاری و خدماتی برای نیروهای شاغل در مشاغل سخت و زیان آور خود سهم ۴ درصد حق بیمه را پرداخت نمی کنند و با توجه به اینکه در مواقع بسیاری، کارگران ممکن است در طول ۲۰ سال خدمت در چندین شرکت پیمانکاری فعالیت کنند، بنابراین بعد از پایان دوره خدمت، دسترس بی به این شرکت‌ها تقریباً غیرممکن است.

این تخلف برخی کارفرمایان، در حالی است که وزارت کار با صدور بخشنامه‌ای در سال ۹۲ کارفرمای اصلی را مسئول پرداخت حق بیمه ۴ درصد کرده است. البته تامین اجتماعی به دلایلی از جمله تعطیلی کارگاه‌ها، ورشستگی

برخی از شرکت‌ها و فوت کارفرمایان وصول مطالبات را از برخی از این گونه شرکت‌ها دشوار تلقی می کند!

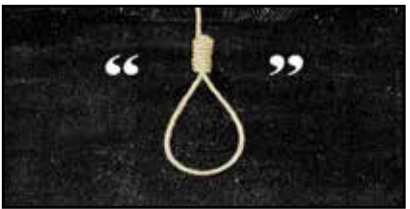
یکی از مصادیق بدهی ۴ درصدی حق بیمه مشاغل سخت و زیان آور مربوط به کارخانجات تعمیرات لکوموتیو باقی در استان یزد است که با وجود درخواست‌ها و پیگیری‌های متعدد طی چند سال گذشته با مدیران استانی و حتی علی رییعی، وزیر سابق تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معاونان امور پارلمانی وی در مقاطع زمانی مختلف به نتیجه نرسیده است.

در همین زمینه یکی از نمایندگان کارگران مجموع کارخانجات تعمیرات لکوموتیو باقی یزد با بیان اینکه متأسفانه تامین اجتماعی کارگر را به عنوان سپر انسانی برای وصول مطالبات خود قرار داده، گفت: به دلیل تخلف کارفرمایان در پرداخت سهم حق بیمه ۴ درصدی، تامین اجتماعی در زمان بازنشستگی کارگر حدود ۷۰-۸۰ میلیون سهم کارفرما را از کارگر طلب

می کند و کارگران نیز به دلیل ناتوانی در پرداخت این رقم، مجبور هستند همچنان به فعالیت خود ادامه دهند و عملاً بازنشستگی در ۲۰ سال محرومی می شوند.

وی با تاکید بر اینکه تامین اجتماعی باید مطالبات خود را از کارفرمایان وصول کند نه از کارگران، افزود: بر اساس قانون نحوه برخورد تامین اجتماعی با کارفرمایان متخلف شرکت‌های دولتی و خصوصی در صورت عدم پرداخت سهم ۴ درصدی حق بیمه متفاوت است. در صورتی که کارفرما، دولتی باشد تامین اجتماعی ۱۸ ماه پس از احراز تخلف کارفرما می تواند نسبت به مسدود کردن حساب‌های شرکت اقدام کند و در مدت ۱۸ ماه، کارگر با وجود پایان مدت فعالیت باید در کارگاه تازمان وصول مطالبات تامین اجتماعی کار کند. این عضو شورای اسلامی کار در کارخانجات تعمیرات لکوموتیو باقی افزود: در باره شرکت‌های خصوصی متخلف نیز ۱۸ روز پس از

کارگران، وضعیت رستوران شرکت و کیفیت غذا از جمله مواردی است که در این شرکت پتروشیمی اجرا شده و کارگران نیز به آن اذعان دارند.

کیایی در پایان اظهار کرد: هر چند کارهای بسیار خوبی برای بهبود حقوق و دستمزد و افزایش کیفیت خدمات در پتروشیمی تندگویان انجام شده اما تا رسیدن به نقطه

ایده‌آل و آنچه که در شأن کارگران پتروشیمی تندگویان است، فاصله زیادی وجود دارد.

گفته می شود کارگر یادشده روز سه‌شنبه ۲۸ خرداد جاری پس از آنکه به بخش دیگری از شرکت منتقل شده بود در اعتراض به وضعیت شغلی، خود را در محوطه پتروشیمی تندگویان حلق آویز کرد. این کارگر پس از این حادثه در بیمارستان صنایع پتروشیمی زیر درمان قرار گرفت.

پتروشیمی شهید تندگویان که در زمینه تولید محصولات پتروشیمی شامل مواد اولیه پلاستیک و لاستیک فعالیت می کند زیر مجموعه هلدینگ خلیج فارس است و در سایت ۴ منطقه ویژه اقتصادی بندر ماهشهر در استان خوزستان قرار دارد.

کارگر پتروشیمی ماهشهر در سلامت کامل است

خودکشی در اعتراض به شرایط شغلی

مدیر روابط عمومی پتروشیمی شهید تندگویان می گوید: کارگری که در این شرکت دست به خودکشی زده بود در سلامت کامل از بیمارستان ترخیص شد.

بنابر گزارش ایرنا، یکی از کارگران پتروشیمی تندگویان بندر ماهشهر که نسبت به وضعیت اشتغال خود معترض بود در محوطه شرکت خود را حلق آویز کرد. حمید کیایی درباره این حادثه می گوید: کارگری که در پتروشیمی تندگویان دست به خودکشی زده بود پس از درمان و بهبودی کامل از بیمارستان ترخیص شد.

کیایی افزود: پس از انتصاب مدیرعامل جدید پتروشیمی تندگویان برنامه‌های خوبی برای بهبود وضعیت حقوق و دستمزد کارگران تدوین شده است. او تصریح کرد: بهبود وضعیت سروسری رفت و آمد